

Prop.
1985/86: 176

Regeringens proposition

1985/86: 176

om ändring i vapenlagen (1973: 1176)

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 15 maj 1986.

På regeringens vägnar

Svante Lundkvist

Sten Wickbom

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 1 § vapenlagen (1973: 1176) kompletteras med en föreskrift om att lagens bestämmelser om skjutvapen skall tillämpas även på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen. Förslaget syftar till att få kontroll över spridningen av s. k. elektriska impulsgivare eller el-pistoler.

Vidare föreslås en ändring av vapenlagens bestämmelser om utlåning av vapen med innebörd att vapen vid jakt får lånas ut till någon som inte har avlagt jägarexamen, om vapnet skall användas under upplåtarens kontroll.

Lagändringarna avses träda i kraft den 1 januari 1987.

Förslag till Lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176)

Prop. 1985/86: 176

Härigenom föreskrivs att 1 och 22 §§ vapenlagen (1973: 1176) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel, harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel,

2. apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med vapen som avses under 1.

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

b. löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör, pipa till skjutvapen eller trumma till revolver och

c. annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för.

Bestämmelserna om skjutvapen tillämpas också på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen.

22 §²

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

3. Låntagaren skall ha fyllt aderton år. Vapen får dock utlånas till den som är under aderton år, om

a) vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §.

b) vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt och det är fråga om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen samt låntagaren har fyllt femton år, eller

c) utlåningen avser sådant luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt.

4. Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ.

¹ Senaste lydelse 1981: 1360.

² Senaste lydelse 1981: 1360.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana. *Det gäller inte heller när vapnet används vid jakt under förutsättning att det innehas under upplåtarens omedelbara kontroll.*

6. Vapenhandlare får till spekulant, som fyllt aderton år, för provskjutning på skjutbana utlåna vapen under de förutsättningar som anges i 4. Vapenhandlare får därvid anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som har sitt hemvist i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla det till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige. Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningsskyldigheten för vissa typer av vapen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

2. Innehar någon vid lagens ikraftträdande en sådan anordning som avses i 1 § tredje stycket och som enligt äldre bestämmelser fick innehas utan tillstånd men som inte får det enligt de nya bestämmelserna, får han fortfarande inneha anordningen utan tillstånd till den 1 juli 1987 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts före sistnämnda tidpunkt, till dess ansökan har blivit slutligt prövad.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 april 1986

Närvarande: statsrådet Lundkvist, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm- Wallén, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Wickbom

Lagrådsremiss om ändringar i vapenlagen (1973: 1176)

1 Inledning

I en skrivelse till regeringen har *rikspolisstyrelsen* hemställt om lagstiftningsåtgärder mot vissa apparater som utsänder elektriska impulser, s. k. elektriska impulsgivare eller el-pistoler. Skrivelsen har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats i justitiedepartementet och bör fogas som *bilaga 1* till protokollet i detta ärende.

Svenska Jägareförbundet har i en skrivelse till regeringen hemställt att reglerna i 22 § vapenlagen (1973: 1176, VL) om utlåning av vapen ändras så att s. k. uppsiktsutlåning vid jakt kan ske även till personer som inte har avlagt jägarexamen. Skrivelsen har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats i justitiedepartementet och bör fogas som *bilaga 2* till protokollet i detta ärende.

Det är av utomordentligt stor vikt att innehav och bruk av vapen är föremål för en betryggande kontroll från det allmännas sida, så att missbruk och olyckshändelser motverkas. Lika givet är att kontrollen inte bör få en sådan utformning att det legitima bruket av vapen onödigtvis försvåras. Vapenlagstiftningen är därför föremål för fortlöpande uppmärksamhet, och det är naturligt att den från tid till annan undergår vissa ändringar. Redan idag kan man förutse att andra ändringar än de som jag strax skall gå över till att behandla kan bli aktuella inom en nära framtid. Sålunda har rikspolisstyrelsen till justitiedepartementet överlämat en utredning om startvapen, vapenrepliker och signalvapen. Där framlagda förslag syftar bl. a till att komma till rätta med de allvarliga problem som föranleds av att vissa tillståndsfria vapentyper kan ändras till fungerande skjutvapen och användas i brottsliga sammanhang (jfr JuU 1978/79: 1). Utredningen är för närvarande föremål för remissbehandling. Jag får senare anledning att återkomma i den frågan.

2 Elektriska impulsgivare

2.1 Rikspolisstyrelsens skrivelse

I den inledningsvis omnämnda skrivelsen har rikspolisstyrelsen påpekat att frågan om polisens metoder att i akuta situationer hindra våldsanvändning under senare tid har uppmärksamats i massmedia. Detta har lett bl. a. till en förnyad diskussion om polisens beväpning och om vilka hjälpmedel som polisen bör använda i sådana situationer. Styrelsen har enligt vad som uppges även kontaktats av företag som velat saluföra olika tekniska hjälpmedel.

Vidare anförts att flera företag för styrelsen har demonstrerat apparater, som kan bäras i handen och som utsänder synnerligen kraftiga elektriska impulser (cirka 50 000 volt). När en sådan apparat (elektrisk impulsgivare) berör eller kommer nära en människokropp överförs de elektriska impulserna till denna. Följden blir att den som utsätts för impulserna drabbas av ett krampliknande tillstånd. Om impulserna överförs under längre tid än enbart ett kort ögonblick, faller personen omkull. Krampstillståndet fortsätter därefter som regel i minst 20–30 sekunder. Under denna tid är personen helt försvarslös. Därefter upphör kramperna. Så vitt är känt upplever personen därefter inte några fysiska obehag, och fysiska skador tycks inte uppkomma till följd av impulsöverföringen. Priset för apparaten uppges understiga 1 000 kr. Som driftkälla kan användas vanliga 9-voltsbatterier som saluförs i allmänna handeln.

Företagen föreslår enligt styrelsen att polisen skall utrustas med sådana apparater för att snabbt kunna tillfälligt oskadliggöra våldsamma personer vid omhändertaganden. Apparaterna lämpar sig också enligt företagen som skydd för personer som löper särskild risk att bli utsatta för angrepp, t. ex. bankbud, taxichaufförer, kassörskor m. fl. Man har från företagens sida hävdats att det finns en stor marknad för produkterna. Enligt företagets mening är apparaterna inte att betrakta som vapen, varför de skulle kunna säljas fritt.

Styrelsen uppger vidare att man har för avsikt att närmare studera de elektriska impulsgivarna inom ramen för det tekniska och taktiska metodutvecklingsarbetet. Styrelsen anser dock att man redan nu bör överväga om det kan finnas risk för att apparater av detta slag kommer till brottslig användning, om de sprids bland allmänheten.

Enligt styrelsens mening är denna risk mycket stor. Just de grupper som apparaterna i första hand skulle skydda torde bli de mest utsatta. Att t. ex. råna ett bankbud skulle bli betydligt enklare i framtiden. Gärningsmannen kan blanda sig med andra gångtrafikanter och nästan obemärkt sätta apparaten mot bankbudets kropp. När denne faller omkull och blir liggande försvarslös i 20–30 sekunder kan tillgreppet fullbordas. Motsvarande tillvägagångssätt kan användas vid t. ex. väskryckningar. Enligt styrelsen kan även polismän bli en utsatt grupp, om apparaten sprids t. ex. bland narkomaner eller ungdomsgång som ofta uppträder ordningsstörande. Det finns också stora risker för att apparaten används i rent trakasserande syfte.

Med hänsyn till det anförda anser styrelsen att det är synnerligen angeläget att åtgärder snarast vidtas för att förhindra att apparater av detta slag sprids bland allmänheten.

De elektriska impulsgivarna torde under vissa omständigheter kunna tas i beslag. Detta är dock enligt styrelsen inte tillräckligt för att förhindra att apparaterna sprids till kretsar som kan befaras använda dem i brottsligt syfte.

Styrelsen framhåller vidare att man har övervägt om apparaterna kan anses falla under bestämmelserna i vapenlagen. För detta krävs att en elektrisk impulsgivare kan anses vara ett skjutvapen enligt definitionen i 1 § första stycket VL. Därmed avses, förutom "rena skjutvapen" enligt första punkten, även apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med "rena skjutvapen" (andra punkten). En elektrisk impulsgivare skulle möjligen kunna räknas som en sådan apparat som avses i andra punkten. Saken kan dock vara föremål för olika bedömningar. Språkligt faller det sig enligt styrelsen dock inte helt naturligt att kalla en elektrisk impulsgivare för skjutvapen. Inte heller lagmotiven ger någon säker ledning för en sådan tolkning.

Med hänvisning till det anförda hemställer styrelsen att regeringen prövar om elektriska impulsgivare av nu aktuellt slag omfattas av bestämmelserna i vapenlagen. Om regeringen finner att så inte är fallet hemställer styrelsen att regeringen skyndsamt överväger att lagstifta mot impulsgivarna. Detta skulle kunna ske exempelvis genom att 1 § VL kompletteras med en bestämmelse av innebörd, att med skjutvapen jämställs en apparat som kan bäras i handen och som är konstruerad för att med en elektrisk ström bedöva en person eller vålla smärta.

Om elektriska impulsgivare sålunda – med eller utan komplettering av 1 § VL – faller under vapenlagen uppnås enligt styrelsen en tillfredsställande reglering. Impulsgivarna kommer då att omfattas av tillämpliga bestämmelser i vapenlagen. Det innebär bl. a. att innehav, införsel till riket och handel kräver tillstånd av polismyndigheten samt att straffpåföljd och förverkande kan följa om bestämmelserna överträds.

Styrelsen pekar vidare på att det inom vissa verksamhetsområden kan tänkas förekomma apparater, som har en funktion liknande de nu aktuella impulsgivarnas men som används på ett helt godtagbart sätt, t. ex. i medicinskt syfte eller för att bedöva djur vid slakt eller vetenskaplig forskning. Det torde då enligt styrelsen i de flesta fallen vara fråga om apparater som inte faller under definitionen i 1 § VL vare sig i den nuvarande lydelsen eller med den komplettering som föreslagits från styrelsens sida. Det innebär att det i praktiken endast i sällsynta undantagsfall torde bli aktuellt för en polismyndighet att ge tillstånd beträffande en elektrisk impulsgivare. Vägledning till polismyndigheterna kan ges i form av allmänna råd från styrelsen.

2.2 Remissutfallet

Praktiskt taget alla remissinstanser har anslutit sig till rikspolisstyrelsens uppfattning att åtgärder bör vidtas i syfte att kontrollera spridningen av apparater av det slag som avses i skrivelsen. De allra flesta anser att detta förutsätter en lagändring.

Meningarna går däremot något i sär när det gäller vilken metod som bör

användas för att uppnå den eftersträfvade kontrollen. Flertalet remissinstanser har dock ställt sig bakom rikspolisstyrelsens förslag att låta vapenlagens regelsystem bli tillämpligt på elektriska impulsgivare. Brottsförebyggande rådet (BRÅ), länsstyrelsen i Värmlands län samt polismyndigheterna i Göteborgs, Arvika och Karlstads polisdistrikt hör till dem som har uttalat sig i denna riktning.

Justitiekanslern (JK) synes för sin del inte vilja helt avvisa tanken på en reglering inom vapenlagens ram. Han förordar emellertid att man i första hand lutar till de ingripandemöjligheter som gällande beslags- och förverkanderegler ger. JK pekar också på möjligheten att ingripa med stöd av 4 § marknadsföringslagen (1975:1418), vilken ger marknadsdomstolen befogenhet att förbjuda näringsidkare att till konsument för enskilt bruk saluhålla en vara som på grund av sina egenskaper medför särskilda risker för skada på person eller egendom.

Kammarrätten i Sundsvall anser inte att impulsgivarna bör föras in under vapenlagens regelsystem. Enligt kammarrätten är det svårt att jämställa impulsgivare med skjutvapen, vartill kommer att det tillståndsförfarande som regleras i vapenlagen framstår som mindre lämpligt för impulsgivare. Kammarrätten anser att en särskild lagstiftning om impulsgivare är att föredra.

BRÅ pekar på möjligheten att använda förordningen (1959:312) om förbud mot vissa stiletter m.m. som förebild om en särskild lagreglering skulle bli aktuell.

2.3 Föredragandens överväganden

Själv vill jag först konstatera att frågan huruvida de elektriska impulsgivarna faller in under vapenlagens nuvarande regelsystem ter sig svårbedömd. Klart är emellertid att vapenlagen inte i praktiken har tillämpats på dessa apparater, trots att viss marknadsföring av dem redan har ägt rum här i landet.

En okontrollerad spridning av de elektriska impulsgivarna vore självfallet synnerligen otillfredsställande. I den mån det över huvud taget finns något legitimt användningsområde för sådana apparater måste ju detta vara utomordentligt begränsat. Däremot finns det, som rikspolisstyrelsen har framhållit, en risk för att elektriska impulsgivare kan komma att användas i brottsliga sammanhang. Bl. a. skulle polisarbetet kunna försvåras avsevärt, om man i kretsar som tämligen ofta blir föremål för ingripanden skulle utrusta sig med apparater av det här slaget. De skulle också kunna användas som hjälpmedel vid överfall mot exempelvis taxichaufförer, bankbud och kassapersonal i butiker.

Att som JK har varit inne på förlita sig på möjligheten för marknadsdomstolen att meddela förbud mot att saluföra apparaterna till enskilda personer bedömer jag inte som tillräckligt. I den mån förutsättningar skulle finnas att meddela ett sådant förbud, skulle ju detta kunna riktas bara till en bestämd näringsidkare. Ett system som innebär att apparaterna inte får innehas utan särskilt tillstånd skulle som jag ser det vara betydligt mer effektivt.

Jag har mot bakgrund av det anförda kommit fram till att man bör ingripa lagstiftningsvägen för att få kontroll över spridningen av dessa apparater.

De alternativ som då erbjuder sig är att antingen reglera frågan i en särskild lag eller att komplettera vapenlagen så att det blir klart att apparaterna faller in under dess regelsystem. Rikspolisstyrelsen har för sin del förordat den sistnämnda lösningen. Styrelsen har därvid hänvisat till att lagen genom föreskriften i 1 § första stycket 2 är tillämplig inte bara på skjutvapen utan även på apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med skjutvapen. Styrelsen har ifrågasatt om inte lagen till följd av den föreskriften redan nu är tillämplig på dessa apparater. Men eftersom det inte ter sig helt naturligt att utan vidare jämställa impuls-givare med skjutvapen har styrelsen förordat att 1 § VL kompletteras.

Förslaget har vunnit anslutning hos flertalet remissinstanser. Kammar-rätten i Sundsvall förordar dock att frågan regleras i en särskild lag och anför som skäl att det är svårt att jämställa de elektriska impulsgivarna med skjutvapen och att det tillståndsförfarande som gäller enligt vapenla-gen inte lämpar sig för den här typen av apparater.

Själv är jag närmast benägen att ansluta mig till den uppfattning som har framförts av rikspolisstyrelsen och majoriteten av remissinstanserna. Det har som jag ser det påtagliga fördelar att inordna apparaterna under det färdiga och väl fungerande regelsystem som vapenlagen erbjuder. Den lagstiftningen är f.ö. redan nu tillämplig på föremål som åtminstone beträffande användningsområde och verkningssätt ligger ganska nära de elektriska impulsgivarna, exempelvis burkar med tårgasspray. Reglerna om krav på tillstånd och en sträng behovsprövning har även med avseende på sådana föremål fungerat utan några större problem.

Om vapenlagen görs tillämplig på elektriska impulsgivare, får de inte innehåsa utan särskilt tillstånd av polismyndigheten. Vidare får sådant tillstånd meddelas bara om sökanden kan visa att han har behov av apparaten. Tillstånd kommer också att krävas för att få föra in dem till landet och för att få driva handel med dem. Dessa bestämmelser är straffsanktionerade. Av vad jag förut har anført framgår att jag har svårt att se att det f. n. finns något nämnvärt utrymme för att meddela tillstånd av aktuellt slag.

Rent lagtekniskt kan olika vägar väljas för att undanröja varje tvivel om att vapenlagen skall tillämpas på impulsgivarna. En utväg skulle kunna vara att i 1 § första stycket 2 nämna dessa som exempel på sådana apparater och anordningar som enligt punkten skall anses jämförliga med skjutvapen. Å andra sidan har några remissinstanser pekat på att det rent språkligt ter sig mindre naturligt att rubricera impulsgivarna som direkt jämförliga med skjutvapen. Med en sådan utgångspunkt torde det vara lämpligare att i ett nytt stycke i paragrafen slå fast att vad som sägs om skjutvapen även gäller impulsgivarna. Jag förordar den senast nämnda vägen.

Jag föreslår mot bakgrund av det anförda att 1 § VL kompletteras med ett nytt stycke enligt vilket bestämmelserna i lagen om vapen även skall gälla elektriska apparater som är konstruerade för att bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen.

Det kan tänkas förekomma liknande apparater på marknaden som är så utformade att någon risk för missbruk inte föreligger och som har ett

berättigat användningsområde. Det kan gälla apparater som används för medicinskt bruk eller vetenskapliga ändamål eller inom slakterinäringen. Sådana apparater torde i enlighet med vad rikspolisstyrelsen har anfört som regel falla utanför vapenlagens tillämpningsområde med den formulering som jag nu föreslår. Styrelsens uppfattning har också lämnats utan erinran av praktiskt taget alla remissinstanser.

De lagändringar som jag här föreslår bör träda i kraft den 1 januari 1987. I enlighet med den ordning som förut har tillämpats i liknande fall bör en övergångsbestämmelse meddelas i samband med att de elektriska impuls-givarna förs in under vapenlagens tillämpningsområde. Den bör innebära att en sådan anordning får innehas utan tillstånd fram till den 1 juli 1987 eller tills en dessförinnan gjord ansökan har blivit slutligt prövad, i den mån vapenlagen i nuvarande lydelse inte innebär att det föreligger ett tillståndskrav. Övergångsvis kan alltså alltjämt frågan komma upp i vad mån de elektriska impuls-givarna redan nu faller under vapenlagen.

3 Uppsiktsutlåning av vapen vid jakt

3.1 Bakgrund

Med verkan från och med den 1 januari 1985 gäller ett krav på att personer som vill ägna sig åt jakt skall ha avlagt s. k. jägarexamen. Systemet fungerar så att tillstånd för innehav av skjutvapen för jaktändamål inte får beviljas med mindre än att sökanden för polismyndigheten företer bevis om att han har avlagt jägarexamen. Reformen genomfördes på grundval av ett principbeslut av riksdagen (prop. 1977/78: 141, JoU 28, rskr 323) genom ändringar av föreskrifterna i vapenkungörelsen (1974: 123, VK) om förutsättningar för vapentillstånd (5 a §).

Regler om utlåning av skjutvapen finns i 22 och 23 §§ VL. I korthet innebär dessa regler följande.

Ett skjutvapen får inte lånas ut på längre tid än två veckor. Lånet får inte ske för annat ändamål än det som är avsett med innehavarens tillstånd. Vidare måste låntagaren ha fyllt 18 år. Dock får utlåning ske till personer som är under 18 år, om vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av vissa närmare angivna skytteorganisationer. Rör det sig om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen, får utlåning ske till den som har fyllt 15 år, om det skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt (22 § första stycket 3 b). Särskilda regler gäller också i fråga om utlåning av dels luft- och fjädervapen, dels enhandsvapen och helautomatiska vapen och om vapenhandlares utlåning av vapen till spekulanter för provskjutning.

Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen enligt 22 § första stycket 5 VL lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Undantag från den sistnämnda regeln gäller, om vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana.

Det bör påpekas att en liknande bestämmelse fanns redan i den vapenförordning (1949: 340) som år 1974 ersattes av vapenlagen. Bestämmelsen tog då sikte enbart på sådana vapen som fick användas för älgjakt, s. k. klass I-vapen, och avsåg avlagt prov för älgskyttemärke.

I 23 § VL föreskrivs bl. a. att skjutvapen inte får lånas ut till någon som har fått skjutvapen förverkat eller tillstånd till innehav återkallat, om inte läntagaren är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Ett vapen får inte heller lånas ut till någon som kan antas komma att missbruka det.

3.2 Jägareförbundets skrivelse

I sin skrivelse påpekar Jägareförbundet att föreskrifterna om jägarexamen, vilka alltså trädde i kraft den 1 januari 1985, sammanställda med bestämmelserna i 22 § VL innebär att var och en som skall låna vapen för jaktändamål antingen skall inneha eget tillstånd för vapen av samma typ som det lånade eller skall ha avlagt de delprov för jägarexamen som krävs för den aktuella vapentypen.

Enligt förbundet är en sådan ordning inte ändamålsenlig vid uppsiktsutlåning av vapen i samband med jakt. Förbundet anför bl. a.

En av anledningarna — ofta åberopad — till att jägarexamen infördes är att den utbildning av blivande jägare som tidigare varit den till alla delar vanligaste, nämligen far-son upplärningen, numera fått en mera undanskymd plats i det att ett tämligen stort antal personer blir intresserade av jakt även långt upp i åldrarna. Därtill kommer att urbaniseringen och ändrade jaktförhållanden, ändrad jaktlig struktur, m m även innebär att far-son upplärningen numera totalt sett spelar en mindre roll.

Emellertid förekommer fortfarande i avsevärd utsträckning att ungdomar i jägarhem blir intresserade av jakt och redan i tidig ålder får möjlighet att följa med såväl på jakt som vid viltvårdsarbeten och motsvarande. I sådana fall synes rimligt att när ungjägaren uppnår 15 års ålder han, under direkt övervakning av den han inhämtat sina lärospår från, ges möjlighet att hantera vapen i samband med jakt. I regel blir det mera sällan möjligheter att lossa skott. De erfarenheter och lärdomar avseende vapenhantering, men, som i princip endast kan inhämtas om ungjägaren själv har rätt bära vapen, kan emellertid knappast övervärderas.

Ett definitivt krav på avlagd jägarexamen för aktuell vapentyp i dessa fall synes onödigt och mindre välbetänkt. Den uppfostran som ungjägaren får under direkt överinseende av vapenägaren och på dennes ansvar bör vara den grund som gör att ungjägaren före uppnådd 18 års ålder kan klara sin jägarexamen på ett mera adekvat sätt än som annars vore möjligt.

Härtill kommer att kraven på avlagd jägarexamen även vid uppsiktsutlåning av vapen vid jakt helt onödigtvis kan försvåra vissa typer av representationsjakt m m. Vid uppsiktsutlåning är det obetingat så att den som lånat ut vapnet har den omedelbara insynen över dess användning. Om något inte skulle gå helt väl har således vapenägaren möjlighet att ingripa på ett ändamålsenligt sätt för att förhindra att något felaktigt inträffar eller ställa något felaktigt tillrätta.

Enligt tidigare bestämmelser har även vid uppsiktsutlåning gällt krav på avlagda prov för älgskyttemärket om lånet avsett klass I vapen. Mot bakgrund av vad ovan anförts synes emellertid inte föreligga några skäl för

särbestämmelser vad avser uppsiktsutlåning av viss vapentyp. Det kan obetingat förutsättas att den som medför en ungiägare på jakt och låter honom eller henne skjuta mot vilt har förvärvat sig om att ungiägaren är så kvalificerad att han eller hon kan skjuta väl i de situationer som vapenägaren medger.

Från förbundets sida har vidare framhållits att det av hänsyn till viltet får anses självklart att den som har uppsikten också skall kunna ha ett eget vapen för den eventuella kompletteringsskjutning som kan behövas.

Förbundet har hemställt att 22 § VL ändras så att skjutvapen får lånas ut även till den som inte har avlagt jägarexamen när det är fråga om s. k. uppsiktsutlåning vid jakt.

3.3 Remissutfallet

Jägareförbundets förslag om att vid uppsiktsutlåning av skjutvapen i samband med jakt avskaffa kravet på att låntagaren måste ha avlagt jägarexamen har fått ett mycket positivt mottagande under remissbehandlingen. Samtliga remissinstanser ställer sig bakom förslaget. Polismyndigheten i Malmö har dock uttalat viss tveksamhet i fråga om utlåning av klass I-vapen.

På en punkt går meningarna isär bland remissinstanserna.

Sålunda anser rikspolisstyrelsen och polismyndigheten i Skellefteå polisdistrikt att den som i sådant fall utövar uppsikten skall kunna ägna hela sin uppmärksamhet åt den som har lånat vapnet och därför inte själv bör få vara beväpnad. Därvid har framhållits bl. a. att det kan förekomma att uppsiktsutlåning bedrivs i felaktiga former, om låntagaren och den som har uppsikten är beväpnade med var sitt vapen: båda kan tänkas skjuta samtidigt mot olika djur. Det har vidare framförts att en del jägare anser uppsiktsutlåning föreligga även om låntagaren och den som har uppsikten sitter åtskilda och bara har ögonsamband.

Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget mera reservationslöst. Naturvårdsverket och länsstyrelsen i Värmlands län framhåller särskilt att den som har uppsikten själv måste få vara beväpnad för att snabbt kunna ingripa vid och korrigera en eventuell skadskjutning.

3.4 Föredragandens överväganden

Jägareförbundets kritik tar sikte på det generella villkor för utlåning av skjutvapen som finns i 22 § första stycket 5 VL.

Sedan kravet på jägarexamen införts, innebär den nyss nämnda föreskriften att ett jaktvapen får lånas ut för att användas vid jakt bara om låntagaren har avlagt examen som avser den typ av vapen som det är fråga om. Som reglerna är utformade, gäller detta krav även vid s. k. uppsiktsutlåning.

Jag delar Jägareförbundets och remissinstansernas uppfattning att kravet på avlagd jägarexamen (eller liknande kunskapsprov) bör kunna slopas vid uppsiktsutlåning av jaktvapen. Därvid ser jag inget skäl att som polismyndigheten i Malmö har ifrågasatt göra undantag för s. k. klass I-vapen.

En ändring av detta slag måste emellertid kombineras med ett krav på att låntagaren står under effektiv uppsikt och kontroll av den som lånat ut vapnet. Detta förutsätter att låntagaren brukar vapnet i hans omedelbara närhet. Uppsiktsutlåning i de former som har berörts i några remisyttranden – att låntagaren och den som har uppsikten sitter åtskilda och endast har ögonsamband – kan inte enligt min mening inte godtas i detta sammanhang. Jag föreslår därför en uttrycklig bestämmelse om att vapnet i här aktuella fall skall innehas och användas under upplåtarens omedelbara kontroll. Under sådana förhållanden ser jag för min del inte några hinder mot att även upplåtaren är beväpnad när han utövar kontrollen.

4 Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har i justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176).

Förslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

5 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslaget.

6 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1986-04-15

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottie.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 3 april 1986 har regeringen på hemställan av statsrådet Wickbom beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176)

Förslagen har inför lagrådet föredragits av revisionssekreteraren Ulf Berg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget lämnas utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 maj 1986

Närvarande: statsrådet Lundkvist, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm- Wallén, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om ändring i vapenlagen (1973: 1176)

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176) och anför.

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Vissa smärre redaktionella ändringar bör emellertid göras i det remitterade förslaget.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta det av lagrådet granskade lagförslaget med vidtagen ändring.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 3 april 1986.

Sammanställning av remissyttranden över skrivelse 1985-09-09 från rikspolisstyrelsen ang. behov av lagstiftning mot vissa apparater som utsänder elektriska impulser

1 Remissinstanser

Efter remiss har yttranden över rubr. skrivelse avgetts av justitiekanslern (JK), brottsförebyggande rådet (BRÅ), kammarrätten i Sundsvall, polismyndigheten i Göteborgs polisdistrikt, länsstyrelsen i Värmlands län och Sveriges köpmannaförbund. — Länsstyrelsen i Värmlands län har bifogat yttranden från polismyndigheterna i Arvika och Karlstads polisdistrikt. I ärendet har även inkommit en del andra skrivelser.

2 Remissyttrandena

2.1 Behovet av åtgärder

Nästan alla remissinstanser delar rikspolisstyrelsens uppfattning att lagstiftningsåtgärder bör vidtas i syfte att få kontroll över spridningen av apparater av det slag som avses i skrivelsen. Till dessa hör *JK*, *BRÅ*, *kammarrätten i Sundsvall*, *polismyndigheten i Göteborgs polisdistrikt* och *länsstyrelsen i Värmlands län*.

JK anför:

Utökade möjligheter till beslag och förverkande infördes genom lagstiftning år 1982, som främst tog sikte på knivar m. m. (prop. 1982/83: 89, JuU 23, rskr 216). I det lagstiftningsärendet uttalades från statsmakternas sida att kriminalpolitiska skäl här i landet med hänsyn till angelägenheten av att upprätthålla en allmän respekt för lagar och andra föreskrifter av tradition har brukat åberopas mot tanken på kriminalisering på områden där kontrollen med nödvändighet måste bli ineffektiv och slumpmässig (prop. s. 10). Dessa synpunkter bör enligt min mening också läggas till grund vid prövningen av eventuella lagstiftningsåtgärder mot de apparater som avses med den remitterade framställningen från rikspolisstyrelsen. Samtidigt förefaller det emellertid vara så att man här står inför hotet av en allmän spridning av apparater som på ett mycket obehagligt sätt kan utnyttjas i brotts syfte. Intresset av en samhällelig kontroll över utbudet av dessa apparater får anses vara väl så stor som det intresse som i andra sammanhang motiverat särskild lagstiftning, främst vapenlagstiftningen men också exempelvis lagstiftningen om explosiva varor och den s. k. stilettförordningen (1959: 312).

BRÅ:

Apparater som avses i den remitterade skrivelsen, s. k. elchockpistoler, kan i och för sig användas för självförsvar av t. ex. taxichaufförer, bankbud och andra grupper som löper särskild risk att bli utsatta för rån eller andra brottsliga angrepp. För att en elchockpistol skall utgöra ett effektivt

skydd måste den emellertid förvaras lättåtkomlig så att den snabbt kan sättas in mot en angripare. Dessutom krävs att pistolägaren förmår hålla apparaten tryckt mot angriparens kropp i ca fem sekunder. Det är därför tveksamt om apparaten kan få den stora betydelse som skydd mot brott som tillverkarna ställer i utsikt. — Om således elchockpistolens legitima och effektiva användningsområde synes vara begränsat är däremot risken att den utnyttjas för brott påtaglig. — Övervägande skäl talar därför enligt brottsförebyggande rådets uppfattning för att samhället bör ha kontroll över dessa apparater.

Kammarrätten i Sundsvall:

Kammarrätten delar uppfattningen i skrivelsen att en introduktion på marknaden av elektriska impulsgivare av det angivna slaget ger anledning till farhågor. Visserligen kan hävdas att en användning av dem i viss verksamhet och i vissa situationer kan ha sina fördelar och vara försvarbar. Det framstår emellertid som klart att en spridning bland allmänheten av elektriska impulsgivare med de beskrivna effekterna är förenad med stora risker. Vad som i det avseendet anförs i skrivelsen är belysande och torde i detta sammanhang inte behöva utvecklas vidare. Att någon form av reglering erfordras är därför enligt kammarrättens mening uppenbart. Möjligheter bör skapas att på ett tidigt stadium förhindra en okontrollerad spridning. Kammarrätten delar alltså uppfattningen i skrivelsen att åtgärder i detta syfte snarast bör vidtas. — Det finns anledning att anta att utvecklingen när det gäller apparater av det angivna slaget går vidare. En utveckling som inte hålls under kontroll kan medföra ökad risk och användningsmöjligheter som inte nu kan förutses. Mot bakgrunden härav och vad som redan kan konstateras finns det enligt kammarrättens mening skäl att överväga en långtgående reglering som innefattar förbud mot införsel och tillverkning liksom innehav och brukande annat än med särskilt tillstånd. Möjligheter bör sålunda finnas att medge undantag för viss verksamhet där det kan framstå som påkallat att medge användning av impulsgivare. Beaktas bör vidare att det, som framhålls i skrivelsen, kan förekomma apparater som har en funktion liknande de nu aktuella impulsgivarna men som används på ett helt godtagbart sätt, t ex i medicinskt syfte eller för att bedöva djur eller för vetenskaplig forskning.

Polismyndigheten i Göteborgs polisdistrikt, länsstyrelsen i Värmlands län samt polismyndigheterna i Arvika och Karlstads polisdistrikt framför synpunkter som liknar de nu redovisade.

Köpmannaförbundet ställer sig tveksamt till rikspolisstyrelsens förslag. Förbundet anför:

Det finns många varor som säljs till konsument som kan användas som vapen. De har emellertid ett helt annat användningsområde. Dvs. de säljs inte för att användas som vapen. En elektrisk impulsgivare av ifrågavarande slag har enbart ett huvudsyfte: nämligen att kunna användas i försvarssituationer. Av rikspolisstyrelsens skrivelse framgår, att de anser att detta slag av elektriska impulsgivare inte rymms inom definitionen i 1 § första stycket vapenlagen. Vi är här inne på gränsdragningar som inte var ak-

tuella när vapenlagen instiftades, då lagstiftarna naturligen inte kunde veta att elektriska försvarsvapen av detta slag skulle komma. — Det synes oss därför tveksamt om man enbart skall ändra vapenlagen med anledning av detta nya vapen. Cykelkedjor, karatepinnar, stjärnor och liknande kastvapen synes oss vara lika aktuella vapen, dock inte ur försvarssynpunkt utan ur angreppssynpunkt. En översyn av vapenlagen bör därför bli bredare än vad elektriska impulsgivare kan motivera.

2.2 Den lagtekniska lösningen

JK anför i denna del bl. a:

I rikspolisstyrelsens framställning ifrågasätts om de aktuella apparaterna kan anses falla under bestämmelserna i vapenlagen (1973: 1360). Det skulle sålunda vara frågan om "apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med" sådana vapen som enligt 1 § vapenlagen utgör skjutvapen.

Jag delar rikspolisstyrelsens uppfattning att det inte faller sig språkligt helt naturligt att kalla dessa apparater för skjutvapen. En licens- och förbudslagstiftning bör enligt min mening så långt som möjligt vara klar till sin omfattning. Om apparaterna anses böra hänföras till skjutvapen bör det därför göras ett tillägg eller förtydligande i vapenlagen av det slag som rikspolisstyrelsen föreslår.

BRÅ och *polismyndigheten i Göteborgs polisdistrikt* anser att vapenlagen bör kompletteras på angett sätt. *Länsstyrelsen i Värmlands län och polismyndigheten i Karlstads polisdistrikt* anser att de aktuella apparaterna får anses falla under vapenlagen. En liknande uppfattning framförs av *polismyndigheten i Arvika polisdistrikt*. Även dessa remissinstanser anser dock att ett förtydligande med denna innebörd bör göras i vapenlagen.

Länsstyrelsen i Värmlands län anför vidare:

Bl. a. på de grunder som anges i rikspolisstyrelsens skrivelse anser länsstyrelsen att tillståndsgivningen beträffande denna typ av apparater måste vara synnerligen restriktiv. Rikspolisstyrelsen har i sin skrivelse gett några exempel på allvarliga brott vid vars begående dessa apparater kan vara utmärkta hjälpmedel. Länsstyrelsen vill här ge ytterligare ett sådant exempel, nämligen överfall på kvinnor med uppsåt att begå våldtäkt. — Med hänsyn till det anförda anser länsstyrelsen att tillståndsgivningen beträffande dessa apparater måste bli lika restriktiv som för skydds- och gasvapen — se p 4.5, s.31–32 i rikspolisstyrelsens "Föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen". Denna restriktivitet har lett till att det i praktiken knappast förekommer att någon privatperson får tillstånd att inneha sådant vapen. — I detta sammanhang vill länsstyrelsen erinra om den diskussion som uppstod i början av 1970-talet, då man ville lansera s k pepparsprayer som skyddsvapen. Sedan det konstaterats att sådana sprayer föll under vapenlagen och att samma restriktivitet skulle komma att gälla för dessa som för gasvapen, synes denna diskussion ha upphört.

Köpmannaförbundet förordar, som tidigare har redovisats, en översyn av vapenlagens vapenbegrepp. Förbundet anför vidare:

Att förbjuda försäljningen av elektriska impulsgivare anser vi inte vara

en rätt väg att gå, då det finns vissa kategorier i samhället som kan ha behov av dylika. Ett förbud skulle inte heller medföra att apparaten inte kom ut på den svenska marknaden, då de finns att köpa utomlands. Vi anser i stället i likhet med rikspolisstyrelsen, att elektriska impulsgivare av ifrågavarande slag bör kunna inrymmas under vapenlagen i samband med att denna blir reviderad. Det synes rimligt att någon form av licensierings-system reglerar försäljningen och innehavet av sådan utrustning.

JK och kammarrätten i Sundsvall ställer sig tveksamma till att föra in de aktuella apparaterna under vapenlagens regelsystem.

JK:

Från allmän synpunkt synes det möjligen önskvärt att undvika den byråkrati som en tillståndsgivning enligt vapenlagen skulle föra med sig. Mot den bakgrunden finns det enligt min mening skäl att i första hand lita till de ingripandemöjligheter som de gällande allmänna beslags- och förverkandereglererna ger. Vill man få till stånd en reglering av handeln med apparaterna finns ju också vissa möjligheter till ingripande enligt 4 § marknadsföringslagen (1975: 1418) enligt vilken marknadsdomstolen kan förbjuda näringsidkare att saluhålla till konsument för enskilt bruk vara som på grund av sina egenskaper medför särskild risk för skada på person eller egendom.

I sammanhanget kan påpekas att ett föremåls karaktär av skjutvapen eller annat vapen också har betydelse i andra sammanhang. Exempelvis finns i 107 § andra stycket luftfartskungörelsen (1961: 558) ett förbud mot att i passagerarutrymmet i vissa luftfartyg medföra andra skjutvapen än tjänstevapen (jfr. prop. 1984/85: 212 s.132 f). Regler om användning av skjutvapen inom stadsplanlagt område finns i 6 § allmänna ordningsstadgan (1956: 617).

Kammarrätten i Sundsvall:

I skrivelsen behandlas frågan om vapenlagen är eller bör göras tillämplig beträffande elektriska impulsgivare. Enligt kammarrättens mening ger inte bestämmelserna i lagen eller förarbetena till den utrymme för att hänföra impulsgivarna till lagens tillämpningsområde. För att göra lagen tillämplig erfordras sålunda en komplettering av det slag som nämns i skrivelsen. En sådan lösning framstår emellertid som mindre lämplig med hänsyn dels till svårigheter att jämställa impulsgivare med de vapen som omfattas av lagen, dels till utformningen av tillståndsgivningen i denna. Kammarrätten anser alltså att en särskild lagstiftning med sikte på de nu aktuella apparaterna är att föredra. Det bör emellertid vara möjligt att i en särskild lagreglering i viss utsträckning hänvisa till bestämmelserna i vapenlagen. Möjligheter bör också öppnas för rikspolisstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter.

Som framgår av det föregående delar kammarrätten uppfattningen i skrivelsen att åtgärder bör vidtas för att så snabbt som möjligt bringa utvecklingen under kontroll. Samtidigt gäller emellertid att de frågor av teknisk och rättslig natur som uppkommer måste göras till föremål för

utredning. En sådan utredning kan medföra tidsutdräkt. Det finns mot den bakgrunden anledning att överväga en provisorisk reglering i syfte att undvika en inte önskvärd utveckling under utredningsarbetet.

Prop. 1985/86: 176

BRÅ anser att förordningen (1959: 312) om förbud mot innehav av vissa stiletter m. m. kan tjäna som förebild om en särskild lagreglering skulle bli aktuell.

Sammanställning av remissyttranden över skrivelse den 18 april 1985 från Svenska Jägareförbundet om ändring av 22 § vapenlagen (1973: 1176)

Remissinstanser

Efter remiss har yttranden över skrivelsen avgetts av rikspolisstyrelsen, statens naturvårdsverk, länsstyrelserna i Värmlands och Jämtlands län, polismyndigheterna i Malmö och Skellefteå polisdistrikt samt Jägarnas Riksförbund – Landsbygdens jägare.

Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget att ett skjutvapen vid uppsiktsutlåning under jakt skall kunna lånas ut till en person som inte har avlagt jägarexamen.

Rikspolisstyrelsen anger dock som förutsättning för sitt tillstyrkande att reglerna utformas så att den som utövar uppsikten inte själv får vara beväpnad utan kan ägna hela sin uppmärksamhet åt den som har lånat vapnet. En liknande uppfattning framförs av *polismyndigheten i Skellefteå polisdistrikt* som bl. a. anför:

Tyvärr visar den polisiära erfarenheten att "uppsiktsutlåning" oroande ofta bedrivs under felaktiga former. Den är inte alltid så effektiv som förutsatts. Det händer att två vapen är med i sammanhanget (då med den motiveringen att "läraren" med sitt vapen snabbt ska kunna rätta till en skadskjutning som eleven ställer till med) och att lärare och elev med sina respektive vapen samtidigt skjuter när exempelvis älgar kommer och då mot olika djur. Vid sådant förhållande är det inte mycket bevänt med "tillsynen". Det har förekommit att man i den tillspetsade situationen t o m varit osäker om mot vilka djur som skott avlossats. Det finns även jägare som menar att "uppsiktsutlåning" föreligger om "lärare" och "elev" sitter åtskilda under förutsättning att man har ögonsamband. Jägareförbundets förslag kan tillstyrkas under förutsättning att det bestämt läggs fast att endast ett vapen får vara i bruk vid jakt där vapen lånats ut.

Naturvårdsverket anser å den andra sidan att det är uppenbart att den som har uppsikt över låntagaren själv måste få medföra och nyttja ett eget vapen. Verket framhåller att det är synnerligen väsentligt att uppsiktshavaren själv snabbt kan ingripa och korrigera en eventuell skadeskjutning, något som förutsätter tillgång till ett eget vapen. – *Länsstyrelsen i Värmlands län* framför en liknande uppfattning.

Polismyndigheten i Malmö polisdistrikt ansluter sig till Jägareförbundets förslag men uttalar en viss tveksamhet i frågan om utlåning av klass I vapen. Polismyndigheten anför som skäl för tveksamheten att det redan innan kravet på jägarexamen infördes förelåg krav på avlagda prov för älgskyttemärket även vid uppsiktsutlåning av denna vapentyp men också att det här rör sig om särskilt kraftiga vapen med stor skottvidd. Frånsett

dessas omständigheter, som självfallet manar till försiktighet, anser sig polismyndigheten inte kunna peka på några omständigheter som motsäger vad Jägareförbundet anför till stöd för att särbestämmelser inte skall gälla för viss vapentyp vid uppsiktsutlåning. Polismyndigheten motsätter sig därför inte att kravet på jägareexamen utgår även i denna del.

1 Förslag till Lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176)

Härigenom föreskrivs att 1 och 22 §§ vapenlagen (1973: 1176) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel, harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel.

2. apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförligt med vapen som avses under 1.

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,
b. löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör, pipa till skjutvapen eller trumma till revolver och

c. annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för.

Bestämmelserna om vapen tillämpas också på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen.

22 §²

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

3. Låntagaren skall ha fyllt aderton år. Vapen får dock utlånas till den som är under aderton år, om

a) vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §,

b) vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt och det är fråga om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen samt låntagaren har fyllt femton år, eller

c) utlåningen avser sådant luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt.

4. Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en

¹ Senaste lydelse 1981: 1360.

² Senaste lydelse 1981: 1360.

sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana. *Det gäller inte heller i fråga om jaktvapen under förutsättning att vapnet innehas och används under upplåtarens omedelbara kontroll.*

6. Vapenhandlare får till spekulant, som fyllt aderton år, för provskjutning på skjutbana utlåna vapen under de förutsättningar som anges i 4. Vapenhandlare får därvid anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som har sitt hemvist i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla det till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige. Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningsskyldigheten för vissa typer av vapen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

2. Innehar någon vid lagens ikraftträdande en sådan anordning som avses i 1 § tredje stycket och som enligt äldre bestämmelser fick innehas utan tillstånd men som inte får det enligt de nya bestämmelserna, får han fortfarande inneha anordningen utan tillstånd till den 1 juli 1987 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts före sistnämnda tidpunkt, till dess ansökan har blivit slutligt prövad.

	Sid
Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag av regeringsprotokoll den 3 april 1986	4
1 Inledning	4
2 Elektriska impulsgivare	5
2.1 Rikspolisstyrelsens skrivelse	5
2.2 Remissutfallet	6
2.3 Föredragandens överväganden	7
3 Uppsiktsutlåning av vapen vid jakt	9
3.1 Bakgrund	9
3.2 Jägareförbundets skrivelse	10
3.3 Remissutfallet	11
3.4 Föredragandens överväganden	11
4 Upprättat lagförslag	12
5 Hemställan	12
6 Beslut	12
Utdrag av lagrådets protokoll 1986-04-15	13
Utdrag av regeringsprotokoll den 15 maj 1986	14
 Bilagor	
Bilaga 1 Sammanställning av remissyttranden över skrivelse 1985-09-09 från rikspolisstyrelsen ang. behov av lagstift- ning mot vissa apparater som utsänder elektriska impul- ser	15
Bilaga 2 Sammanställning av remissyttranden över skrivelse den 18 april 1985 från Svenska Jägareförbundet om ändring av 22 § vapenlagen (1973: 1176)	20
Bilaga 3 De remitterade förslagen	22